

Wanneer ik op de aarde leef, dezelfde geest, dezelfde kwaliteiten en mogelijkheden, dan is God uiteindelijk niet veel meer dan iets, wat ver af is.

Een factor, die misschien ook wel eens meespreekt in mijn leven, maar waar ik buiten mijn geloof om eigenlijk weinig van merk. Wij zijn het, die persoonlijk bepalen, wat God voor ons is. En dan is het misschien aardig om hier aan te halen, wat eens een oude Pendsjabi neerschreef, toen hij de zon definiëerde.

Ondanks de oude tijd was zijn astronomie zeer goed, want hij schrijft:

"Het lichaam dat wij zien gaan langs de hemelen, het oog, dat ons verblindend aanstaart, is een wereld als de onze. Ook daar zijn er tuinen; daar zijn er wegen, leven er mensen, zoals wij. Daar zijn er vormen. Maar indien een mens het zou wagen de lucht in te ademen, die voor de anderen een zoele bries is, hij zou verschroeid zijn en er zou niets van zijn leven overblijven. Wat de schoonheid der tuinen is voor wie daar leven, is de afgrond van helse pijnen, voor wie op aarde nog bestaan."

Ik zou verder kunnen gaan. Het geheel is een lofzang van 170 strofen. Maar deze paar woorden geven reeds aan, hoe hij er over denkt. Die zon kan ook wel een wereld zijn. Een wereld, waarin geesten leven en zich openbaren, zo goed als de mensen dit op aarde doen. Waarom zou het niet zo zijn? Er komt een ogenblik, dat ons gehele wezen in staat is een dergelijke druk en spanning zeer eenvoudig te dragen. Er komt een ogenblik, dat ons oog niet meer verdruisterd wordt door licht, dat te sterk is.

Maar als wij aannemen, dat iemand leeft op de zon, vanwaar zal dan het licht komen? Uit die duistere wereld daarbuiten? Zal ze uit de nacht geboren worden en terugvloeien tot deze zon?

Wij kunnen het ons niet voorstellen van ons stoffelijk standpunt uit, want rond ons is immers de duisternis. Wanneer wij naar boven kijken in de nacht, wanneer de zon niet schijnt, dan is het firmament zwart en hier en daar pinkelt een enkele ster. Maar het is dan ook een speldeknoop van licht tegenover de oneindigheid van duisternis.

Wanneer er voor de mensen op de zon dus ook weer een licht moet zijn, waar ons licht voor hen de lucht is, de vaste materie, de wereld, dan moet er een nieuw soort licht geboren worden. Het licht kan niet van de zon zelf komen. Wanneer je een bepaald punt bereikt hebt, dan is daar geen bewustzijn meer, waar je trots op bent. Trots zijn de mensen alleen op datgene, wat ze eerst ternauwernood of nog niet bereikt hebben. Dus ... er moet iets anders zijn.

Waarom dan zo 'n wereld aanspreken als god, wat toch ook deze Pendsjabidichter doet? Omdat zij voor ons krachten bevat, die onoverwinnelijk zijn en vanuit ons standpunt onsterfelijk. Omdat het leven en zijn van de wereld uiteindelijk in het evenwicht en het bestaan van de zon is vastgelegd.

Voor ons zijn vele dingen god, Goden, die in werkelijk met God niets te maken hebben. Er zijn mensen, die spreken over hun Meesters en Leiders. En ze zien deze - van hun standpunt uit - als iets wonderlijks en verhevens. Maar laten we nu logisch doordenken. De mens op aarde noemt de zon zijn God. De mens op aarde noemt een geest zijn Meester. Maar die zon is ook een wereld. Die Meester is ook maar een gewoon burger van een ander bestaan, van een andere sfeer. Daartussen is geen verschil.

Er zijn trappen van bewustzijn, trappen van bestaan, van ontwikkeling, die voor ons het belangrijkste uitmaken. De trap, waarop je leeft, bepaalt de God, die in je leeft. De toestand, waarin je verkeert, bepaalt wat voor jou een aanvaardbare en draaglijke wereld betekent. Datgeen, waarheen je streeft, zal bepalen, hoe je uiteindelijk deze ene wereld, waarin je leefde, verlaat. En een volgende voor jezelf tot werkelijkheid maakt.

Ni zien we bij de verering van de Zonnegod bepaalde ritens sterk op de voorgrond treden. Opvallenderwijze zijn er zeer veel vruchtbaarheidsriten bij. De zon, bringer van de vruchtbaarheid. Er zijn ook veel doodsrizen bij. De zon, schenker van de dood, of de grote vernietiger. Om een voorbeeld te geven:

In het oude Egypte werd ter ere van de zon, in die tijd over het algemeen Amon Re - en wel in het bijzonder in zijn vorm als Horus, de valk - vereerd in mysterie spel van onvoorstelbare grootheid. Hierin worden mensen werkelijk gedood door magische middelen, of - zo deze niet ter beschikking zijn - door dubbelgangers als weer levend hernieuwd aan de menigte voorgesteld. Het mysterie spel is vol van verschrikkingen. Broedermoord speelt er een grote rol in. Offers worden rijkelijk gebracht gedurende bepaalde delen van die ver-toning. De sodoth, wat bij U de pauze zou zijn tussen het eerste en tweede bedrijf, wordt daar een offer-plechtigheid, waarbij soms honderden dieren en ook wel eens enkele mensen het leven verliezen.

Maar daarnaast zien wij ook weer feesten ter ere van de zon, waarbij de tegenwoordig misschien niet meer zo hoog aangeslagen regel "Wein, Weib und Gesang" tot een rituele handeling wordt. Er wordt gedronken en gefeest ter ere van de zon. En ook dat is een offer, dat die zon aangenaam is. Men brengt steeds weer de geboorte en de dood samen in dit ene begrip. En omdat de zon niet zo gemakkelijk voorstelbaar is als de vertegenwoordiger van alle factoren, zien wij die zon meerdere gezichten en gedaanten krijgen.

De Zonnegod is niet één. Hij is vele. En eigenaardig genoeg wordt de vorm, waarin Hij optreedt, bepaald door het uur van de dag. M.a.w. de wandeling van God door de ruimte, definiëert de gedaante, die Hij heeft op de wereld en de wijze, waarop Hij vereerd en aanbeden moet worden.

Wanneer wij dat nu weer eens overzetten in het geestelijke, dan vinden we daar ook weer de overwinningen op onszelf als een behoefte. We brengen aan God offers. Waarom? Omdat, wanneer wij werkelijk een God vereren, ons hele wezen het noodzakelijk maakt aan die God een offer te brengen. Eigenlijk is het niet redelijk meer. Maar het is een duistere drang, die de mens voortdurend aanzet tot het offer. Soms tot het offer van vreugde. Soms is het een offer, dat uiteindelijk tot een dwaze zelfverheffing wordt. Maar altijd weer zien wij het aspect van het offer optreden.

Daarnaast de symboliek. De godsverering op deze wereld b.v. binnen de Christelijkheid wordt sterk beheerst door de Bijbel. En wanneer wij zien, wat die Bijbel ons allemaal biedt aan beelden, dan blijkt, dat de vertoning even bloedig is, als wat eens de Egyptenaren als de geschiedenis van hun God en hun wording voorstelden. Wij zien, dat Jahve de Egyptenaren verddgt, zo maar, zonder meer. Honderden tegelijk. Duizenden. Zoals vroeger bij honderden, duizenden, de offers werden gebracht aan de Zonnegod. Een bloeddorstige verering.

Daarnaast zien we de erkenning van het Scheppende Principe al even sterk naar voren komen. Alles volgens zijn tijd en gebruiken. Maar ook weer met dezelfde nadruk op voortplanting, op vreugde, op feest. David danst, als in een roes verkerend, voor de ark. Noé drinkt, als God hem bevrijd heeft van de wateren, enz. Eigenaardig, dat die aspecten steeds blijven.

Wij zouden het misschien zo kunnen plaatsen: De Zonnegod is het symbool voor alle godsopvattingen, die op deze wereld bestaan. In elk daarvan wordt een tweeledigheid van behoeften geschapen, n.l. de verering van de God, die wij op dit ogenblik erkennen, zoals de verschillende namen, die de Zonnegod krijgt bij zijn gang langs de hemelweg. De verering daarvan in de zin van het offer. En in de zin van levensvreugde, levenserkenning, levensaanvaarding.

Waarom? Wanneer de wereld rond je is met al haar vreugden en mogelijkheden, met haar stralende zon, met haar spijzen, die de aarde voortbrengt, de mogelijkheid tot dans, lach en zang, heb je dan wel het recht om deze gaven van de God te verwerven? Maar zo je meent ze te mogen verwerven, waar het een directe gift is, waar niets voor wordt teruggevraagd, dan heb je ook het recht niet meer om te verwerpen.

Degeen, die de wereld verwerpt met haar vreugden, verwerpt een deel van God, van de goddelijke Kracht, van de goddelijke Schepping. Aan de andere kant, degeen, die slechts de gaven Gods aanvaardt zonder daar, waar hij meent dat God zich openbaart in een eisende vorm, ook zijn offers te brengen, ontkent wederom een deel van God. Het is dus een eigenaardige tweestrijdigheid. Voortdurend aanvaarding en verwerping. Dezelfde God in al deze dingen.

Wanneer ik nu leef in een sfeer - dus niet in de stoffelijke wereld - dan zullen diezelfde verschijnselen ongetwijfeld op de voorgrond treden. Aan de ene kant de vreugden, die mijn wereld mij biedt, aan de andere kant de noodzaak om die wereld zo nu en dan te verlaten, om haar te verloochenen. Wij komen tot U spreken en wij gaan nog tot heel wat onaangenamer werelden om daar te helpen, te spreken, te inspireren, zo goed als ons dit slechts mogelijk is. Het is aan de ene kant een verloochening van hetgeen ons wordt gegeven door onze Schepper. Aan de andere kant is het een bevestiging van het beeld Gods, zo als het in ons bestaat.

En daarom wil ik uit die oude Zonnegod voor U de hoofdlering trekken: God bestaat te allen tijde. Maar de wijze waarop wij Hem zien, bepaalt hoe Hij zich tegenover ons zal uiten. Deze uiting echter, door ons eigen bewustzijn gedefiniëerd voor ons persoonlijk, zal ook bepalen, hoe wij zelf tegenover God moeten handelen. En deze handelingen zijn wetten; wetten, die wij niet kunnen overschrijden.

Wanneer wij een dergelijke wet toch zouden overschrijden, betekent dat een verhietiging van een deel van ons eigen wezen en van de krachten in onszelf. De aanvaarding echter van de Goddelijke Kracht en de Goddelijke Wet betekent voor ons de vervulling van ons leven.

Wij weten niet, welke gestalte van God de ware is. Maar we weten, dat overal waar Zijn gestalte, Zijn wezen voor ons kenbaar wordt, wij daarin a.h.w. onze "zon" vinden. Iets wat geen nadere beschouwing verdraagt. Omdat, zouden wij het beschouwen en de werkelijkheid erin erkennen, het zou ons verblinden. Maar op het ogenblik, dat wij die God aanvaarden, en Diens licht over onze wereld doen schijnen, wordt het ons juist daardoor mogelijk in onze wereld a.h.w. het leven te genieten; en krijgt onze wereld alles, wat nodig is voor ons eigen bestaan, daaruit als vrije gave.

Ben ik tot zover duidelijk? ... Moet ik uit Uw stilzwijgen opmaken, dat U er niet veel van begrepen heeft? ... Of toch? Goed.

Nu is ^{er} één aspect, dat zeer opvallend is. Wanneer we de Zonnegod vinden in een primitieve wereld, wat is dan de uitbeelding, die men daaraan geeft? Weet iemand van U dat? ... Een niet bestaand wezen. De Zonnedraak, b.v., of de slang. De slang, die soms voor de wereld staat (denk maar aan de Moget slang), maar die ook wel degelijk als zonnelymbol wordt gebruikt (denk maar aan de gevleugelde slang). Iets wat legendarisch is. Iets, wat uit een ver verleden is doorgeklonken naar deze wereld. Het onbekende verleden wordt geassocieerd met de God van heden. Is dat duidelijk? Dan mogen we aannemen, dat deze Zonnegod ons nog iets anders leert. Ons beeld van God kan nooit anders zijn dan de persoonlijke weergave van een verleden, dat wij niet meer - althans bewust - kennen. Heeft iemand hierop iets te zeggen?

x Ik heb niet goed begrepen, wat de verschillende namen waren van die God.

- Och, die namen van die God, dat is eigenlijk heel simpel. Neemt U nu Osiris, de Zonnegod. Hij wordt Horus bij zijn geboorte, dat is de opgaande zon. Daarna wordt hij Rê. Van Rê werd Hij in de oudheid bovendien Taurus. Taurus was het hoogtepunt van de zenith. Hij krijgt zo zijn verschillende namen en is en blijft toch Osiris, die vaart in de zonneboot. Kunt U nu de verschillende namen begrijpen? Dus met andere woorden, elke toestand van de zon en verschijningsvormen tegenover de mensheid, werd afzonderlijk gedefiniëerd door een naam, aangepast aan de verschijningsvorm. Heel eenvoudig. Zijn wij het er nu over eens? En hoe zit het nu met wat ik U zoëven zeide? Is er iemand, die daar nog commentaar op heeft?

x Hoe moeten wij ons een begrip voorstellen, waar wij het begrip eigenlijk niet kennen uit het verleden? Hoe kunnen wij ons daar een voorstelling van maken?

- Ja. Dat is tenminste een verstandige vraag. In de eerste plaats ligt er in de erfelijke ontwikkeling van Uw wezen een reeks herinneringen, die - hetzij vaag - toch een onmiddellijke verbinding met het verre verleden vormen. Een vage voorstelling is dus altijd in U aanwezig. Dat is logisch, ja? Ten tweede hebt U geestelijk reeds lang bestaan, voordat U in de huidige vorm ter wereld kwam. Ook daar hebt U dus herinneringen (nu bewust in de geest) aan het verleden. Wanneer U uitdrukking wilt geven aan Uw innigste gevoelens, dan zult U gebruik maken van deze, haast verbleekte herinneringen, geestelijk zowel als stoffelijk, om door een symbool Uw eigenlijke toestand te karakteriseren. Dat is toch logisch? Zo komt men dus ook aan die oude, langvergeane symbolen. Maar dat was toch niet het belangrijkste punt. Het belangrijkste punt is dit: Voor de mens, en ook voor de bewuste geest, is God nooit de toekomst, maar altijd het verleden. Kunt U dat aanvaarden?

Wanneer God voor ons het verleden is, vrienden, (en dat is zeer belangrijk), dan kunnen wij nooit naar een toekomst streven, wanneer wij naar God zoeken. We denken, dat we naar de toekomst zoeken. In werkelijkheid zoeken we de toestanden van het verleden te doen herleven voor onszelf. Is dat ook te aanvaarden?

Dan volgt hieruit, dat de mens eigenlijk streeft vanuit zijn eigen bestaanspunt, dat dicht bij de zonsondergang ligt, naar het nieuwe moment der schepping, dat licht is, dus met zonsopgang te vergelijken. Wij streven terug en zijn ons van de kringloop, die ons vooruitstrevende uiteindelijk zal brengen op het punt, waarheen wij streven, niet bewust. Het beeld, dat wij hebben omtrent de zon, die rond de wereld gaat en dus andere continenten zal beschijnen, (simpele opvatting nietwaar; de aarde roteert, dat weet ik ook wel) wordt vervangen door een zon, die over de wereld vaart, om dat een vreemde rivier in de ingewanden der aarde te bezeilen, vol van gevaren, om vandaar weer naar de morgen te gaan. Ook logisch, ja? . Wij zien het leven als iets, wat slechts door de dood zijn oplossing kan vinden, omdat wij streven naar de geboorte. De dood is voor ons niets anders dan de onderaardse rivier, waarlangs Osiris zijn zonneboot voerde in de nacht, wanneer het op de wereld duister was. Wij erkennen de kringloop wel, maar zijn niet in staat - evenmin als dat in de oude tijd ten opzichte van de zonnegod kon - weer te geven, dat buiten onze

wereld verschillende werelden achtereenvolgens belicht worden door dezelfde glans, hetzelfde licht, dezelfde God, om ons zo uiteindelijk terug te voeren naar het beginpunt: het punt waar wij zijn uitgegaan. Tot zover accoord?

x U zei zoëven: De zon is voor U, zoals je haar zelf bekijkt. Maar wanneer nu een heel volk een bepaalde aanbedding voor de zon heeft, dan zal er altijd toch nog een enkeling zijn, die dat anders bekijkt.

- Inderdaad. Dan heeft die enkeling voor zich net zoveel gelijk als de menigte voor zich. Want beiden noemen het anders, maar zien hetzelfde. En zo is het met God ook. Dus ⁱⁿ een heel volk, dat Christen is b.v., kan een enkele Boeddhist of Mohammedaan (noemt U maar een of andere religie) leven. Elk van deze mensen ziet God op zijn wijze, dat is een feit. Maar in feite drukt hij ^{met} die zienswijze slechts uit, hoe hij persoonlijk reageert op God. God verandert niet. Maar de mens, die Hem vanuit zijn standpunt definiëert, ziet die God wel veranderen omdat zijn eigen standpunt gelijk blijft. Ook duidelijk? Het resultaat is dus, dat voor de mens God a.h.w. een veranderlijke factor is. Bovendien, dat de enkeling, die God ziet - laten we zeggen - als een cosmische geest, en de menigte, die God ziet als een oude man op een troon, beiden gelijk hebben; maar dat er een verschil ligt in hun eigen geestelijke vooruitgang en ontwikkeling, waardoor hun standpunt tegenover God verschillend zal zijn. Allen het erover eens? Dan ga ik U eens vragen, of U misschien deze conclusie dan ook kunt billijken:

Wij weten, dat een mens verschillende levens leeft of kan leven, zelfs op deze wereld. Wij weten ook, dat tussen elke incarnatie op deze wereld en de volgende een periode ligt - kort of lang - waarbij het wezen voortbestaat in een andere wereld. Indien wij nu het geheel van al deze levens gaan zien als één aaneengesloten keten, dan zullen wij kunnen zeggen, dat zij vanaf het beginpunt, waar wij met onze ontwikkeling begonnen zijn, ons weer terug zal voeren naar datzelfde punt. Wanneer wij alle levens doorlopen hebben, zijn wij qua vorm, qua persoonlijkheid niets verder gekomen. Het enige, wat veranderd is, is ons bewustzijn. En dat betekent, dat ^{we} bij een hernieuwd doorlopen van dezelfde cyclus een betere en juistere weergave zullen vinden in elk der levens. Een betere realisatie van het Goddelijke ook binnen elk van deze bestaansvormen. Zodat wij door schijnbaar voorwaarts te streven terugkeren tot het punt van onze uitgang en net zo lang de keten van de oneindigheid afleggen, tot wijzelven daarin een volmaaktheid hebben geschapen, waarbij wij God niet slechts volgens één standpunt, maar vanuit elk mogelijk standpunt binnen de gehele cirkel van onze bestaansmogelijkheden beschouwen.

Zo corrigeert de mens zijn eigen verleden, terwijl hij streeft naar de toekomst. En naarmate hij zich meer bewust is van beide fasen, n.l. verleden, heden en toekomst, samengebracht in wat was en wat is (toekomst is n.l. 't ogenblik) dan kunnen wij daarbij verder zeggen, dat hij God erkennen zal, niet door nader te komen tot God, maar door zich meer bewust te worden van zichzelf.

Ik geloof, dat deze conclusie de moeite waard is om nog eens te overdenken voor U. Dan kunt U daar later nog wel eens vragen over stellen.

x Mag ik nog een vraag stellen?

- Dat kunt U.

x U zegt: U streeft terug. Maar is het niet beter te zeggen: je beleeft terug en streeft vooruit?

- U denkt vooruit te streven. Maar dan komen we op een ietwat ander terrein terecht, wanneer ik dit wil aantonen. Maar het is heel simpel. Men zegt, dat de mens naar zekerheid streeft. Zijn leven is gericht op het bereiken van een sociale zekerheid. Accoord? Dan kunnen wij ook zeggen, dat hij terugstreeft naar de embryonale geborgenheid, van waaruit hij eens de wereld moest betreden. Waar of niet?

x Deze gedachte van embryonale geborgenheid bewust te worden
(verder niet te verstaan)

- Inderdaad.

x Maar je streeft niet naar deze embryonale toestand voor??

- Geestelijk ja. Geestelijk heeft men naar de eerste toestand gestreefd. En waar men naar streeft, is niet naar de vorm, maar naar de toestand. U moegt die twee niet verwarren. Dus men streeft niet naar de vorm van vroeger, maar naar een bereiken van volkomen gelijke omstandigheden. Dus voortdurend omgeven zijn door zorgen, geen eigen aansprakelijkheid hebben en toch deel aan het leven hebben. Geborgenheid, ja. Dat is toch logisch?

Dan kunnen wij verder gaan. Wat doet eigenlijk een oudere mens, die zich druk gaat maken over de jongeren? Proberen zijn eigen jeugd hernieuwd tot leven te brengen. Wanneer hem dat niet gelukt door naar de hedendaagse jeugd te kijken, komt daaruit kritiek voort, in de hoop dat door deze kritiek - bewust of niet bewust - zijn eigen persoonlijkheid a.h.w. hernieuwd voor eigen ogen zal herrijzen. Wel eens over gedacht? Een feit.

U ziet, uit deze zuiver stoffelijke normen kunnen wij dat al aardig aantonen.

Een ander voorbeeld. U streeft op het ogenblik naar democratie, zoals U zegt. Maar waar streeft men nu eigenlijk naar? Weet U dat? Naar de geborgenheid van de kudde, die bestond voordat de mens mens werd. Zo kunnen wij voortgaan. Nu geef ik dit allemaal hier op het ogenblik dus in een bepaalde fase van menselijk bestaan en van menselijk leven weer. Maar het feit is dit: Ofschoon wij denken, dat wij vooruit gaan ligt ons doel in het reeds beleefde. Wij streven naar hetgeen wij reeds kennen; niet naar hetgeen voor ons nog onbekend is. Dan moeten wij altijd teruggaan. Maar aangezien wij in tijd niet terug kunnen gaan, veranderen we de zaak zo, dat we ons als toekomstig doel, als een bereikingsmogelijkheid, vóór ons uit in de toekomst projecteren, wat reeds achter ons als werkelijkheid in ons leven bestaat.

x Het is dus een herkennen.

- Wanneer U gelukkig bent ergens mee, of ongelukkig, dan is dat eigenlijk toch een vergelijking met vroegere omstandigheden? Dus is het steeds een herkenning. U hebt volkomen gelijk. Hoor ik nog meer stemmen? Of is men het er over eens, dat dit nu verder eerst moet worden overdacht? Ik verzeker U, wanneer U daarover wilt gaan praten, dan kunt U een aardige tijd met vraag en antwoorden zoek brengen hierover. Maar denk erom, dat doen we natuurlijk alleen gedurende de tijd, dat de kring wat kleiner is wegens voortdurende vacaties. Dat is zo'n aardig vakantie-probleempje voor U. En nu wil ik U nog de gelegenheid geven om, voordat U pauzeert, mogelijk andere vragen over het voorgaande te doen beantwoorden. Ik zal dit echter niet zelve doen en geef dus het woord over aan een van onze andere sprekers. Goeden avond.

Goeden avond, vrienden,

Ik weet niet of U nog vragen te stellen hebt. Hebt U vragen op enigerlei gebied i.v.m. deze cursus?

x Vraag volkomen onverstaanbaar.

- Wanneer men dit beziet vanuit het standpunt van de persoon zelve, dan kan altijd een oorzaak voor deze toestand worden aangetoond. Hier werkt dus wel degelijk voor de persoon de wet "oorzaak en gevolg". Als zodanig karma. Gezien echter uit het standpunt van degenen, die de wreedheid bedrijven, of die buiten dit beleven staan, is er sprake van een willekeur. Niet omdat de keuzemogelijkheid zo groot was, dat hier slechts een toeval in werking kwam. Maar om de eenvoudige reden, dat juist gezien het feit, dat deze mensen dachten willekeurig te handelen en te kiezen, in henzelve dus de willekeurigheid als oorzaak voor een volgend beleven reeds werkzaam wordt. Ben ik duidelijk? (Neen) Dan zal ik proberen het eenvoudiger te zeggen. Als ik het eens zo zeg: Wanneer U hier 100 mensen hebt en U wilt er één doden, dan kunt U b.v. een kogel afschieten op deze 100 mensen. Er valt één slachtoffer. Dat slachtoffer is dan het slachtoffer van Uw willekeur. Want U hebt deze handeling met Uw eigen vrije wil verricht en U hebt bovendien geen bijzondere keuze gedaan en geen reden gehad om juist dat slachtoffer te treffen. Is dit voorbeeld duidelijk? Van Uw standpunt uit mogen we dus van willekeur spreken. De gevolgen, die U moet ondergaan, brengen voor U met zich, dat U ook zonder reden of kenbare reden een dergelijk onrecht zult moeten verdragen. Duidelijk?

x Vraag onverstaanbaar.

- Neen. Nu gaan we de andere kant uit. Want deze persoon, die wordt getroffen, is daar niet bij toeval. In die persoon zijn verschillende oorzaken aan het werk en zij (of hij) zal dus door de oorzaken - binnen het ik gelegen - geleid worden naar die plaats en juist op het pad van die kogel worden geplaatst. Hier is dus sprake van een voltrekking volgens de wet van oorzaak en gevolg en mag dit als karma worden aangeduid. Nu is het echter niet goed om te zeggen: "Dan is het ook het karma van die ander geweest om te schieten." Het is wel zo, dat als die ander niet geschoten zou hebben, ongetwijfeld een dergelijke toestand zou zijn opgetreden, waarbij een ander persoon verantwoordelijk zou zijn geweest, of misschien niemand verantwoordelijk zou zijn geweest buiten het toeval, dat door niemand beheerst werd. /zelfs

x Maar het zou toch hetzelfde slachtoffer blijven?

- Maar hetzelfde slachtoffer zou altijd vallen.

x Maar het is toch erg, als je dat dan moet doen, als het gebeuren moet.

- Pardon. U moet dat niet doen. Dat is het hem juist.

x Ja, maar U zegt, dat karma moet voltrokken worden. Dan moet toch iemand het doen?

- Ja. En stel nu eens voor, dat niemand gevonden zou zijn, die zijn eigen hartstochten zou afreageren door te schieten. Dan staat die menigte daar en

gaat er een vliegtuig over. Uit dat vliegtuig valt een voorwerp naar beneden en treft die ene persoon.

- x Maar dat voorwerp moet toch ook door iemand
- Verloren zijn b.v. Een toeval. En als dat nu allemaal ook nog voorkomen zou worden, dan zou ongetwijfeld een kleine aardbeving voldoende zijn om een steenlawine te doen losbarsten en juist deze ene persoon dodelijk te treffen. Maar wanneer dat staat in het noodlot, dus via oorzaak en gevolg, dat die mens op dat ogenblik die ervaring moet doormaken, dan wordt dat gerealiseerd. Begrijpt U?
- x Wie leidt dat ?
- Dat bepaalt de goddelijke wetmatigheid. Dat zijn de goddelijke wetten. Dat zijn de eigenschappen, die ingeschapen zijn. Niet alleen aan ons levende schepselen maar aan de hele natuur.
- x Zijn dat werkelijk eigenschappen, of zijn dat de eigenschappen, die in de wetenschap psychische eigenschappen worden genoemd ?
- Inderdaad psychische eigenschappen, maar niet alleen van iemand maar van het totaal van het zijnde. Het is a.h.w. een structuur en de grondslagen noemen wij de wetten. En die structuur zal zich altijd weer openbaren en uiten. Denkt U aan beeldhouwen of boetseren. Als U boetseert, dan bouwt U eerst een geraamte. Dat geraamte wordt zo ontworpen, dat het normalerwijze de last van de te ontwerpen figuur kan dragen. U kent het toch ? Stelt U zich nog even voor, dat wij nu willekeurig plotseling deze figuur gaan veranderen; dat ligt aan ons, nietwaar? Maar ... dan zou het geheel op de duur òf zich vervormen òf bezwijken. Want daar is het geraamte niet op berekend. Logisch. Stelt U zich nu eens voor, dat die klei zelf de mogelijkheid heeft om te verlopen, te vervloeien, van boven naar beneden toe. Dan zou die klei wel eens kunnen zeggen: Ik ben nu wel deze gestalte, maar het bevalt mij niet. Ik wil iets anders worden. En dan houdt ze geen rekening met het skelet wat er in is, strijdt dus a.h.w. met de wetten, die aan de vormmogelijkheid zijn opgelegd en als resultaat bezwijkt ze. Ben ik nu begrijpelijk genoeg ? (Ja). Is er nog iemand, die wat wil vragen ?
- x Er is gezegd, dat wij naar het verleden streven. Maar hoe kunnen we dan plotsaan nieuwe uitvindingen komen? De vooruitgang
- Deze gaat meestal ondanks de persoon en wordt voor de persoon, die uitvinder is, niet in de eerste plaats de uitvinding, maar middel om iets te bereiken, wat hij reeds lang begeert. De oorzaak van zijn begeren ligt in zijn verleden. Voor de mensheid wordt daarmee echter iets geschapen, dat verwerkt moet worden. Logisch en duidelijk.
- x Wanneer we dus kijken naar Einstein, met zijn relativiteit, zien we
- Inderdaad. Einstein heeft zijn eigen opvattingen en filosofieën neergelegd in berekeningen, toen getracht deze berekeningen te gebruiken om ze te bewijzen; is tot een reeks ontdekkingen gekomen, die niet geheel juist zijn, gedeeltelijk echter ontstellend ver in het gebied van het onbekende gaan, wel juist
- x Voor ons onbekend, maar voor hem niet onbekend dus ?
- Ook voor hem onbekend.
- x Maar streefde hij dan toch niet naar het verleden ?
- Hij streefde wel naar het verleden. Hij streefde naar een innerlijke rust, die hij langs deze weg wilde bereiken. U maakt altijd hier een verschil schijnbaar door te denken, dat de uiterlijkheid, het uiterlijk alleen, een terugstreven naar het verleden moet betekenen. Maar wanneer U nu thuis bij moeder de meubelen zo mooi hebt gevonden en die kunnen zo vandaag de dag niet worden gemaakt, dan gaat U improviseren om hetzelfde te bereiken. Dan gebruikt U daarvoor misschien een geheel nieuwe stof, die later andere mogelijkheden met zich blijkt te brengen. Maar het is Uw poging om een oude sfeer te herstellen. Dan hebt U iets nieuws geschapen en toch het oude gezocht. Kunt U zich dat niet indenken ?
- x Ja, maar ik kan het alleen niet enten op het geval, enz
- Neen, het ligt niet op een ander vlak. Het is alleen simpel teruggebracht tot een vergelijk van innerlijke en uiterlijke toestand. Nemen wij aan, dat Einstein, nietwaar, ook al door zijn leven en ontwikkeling, kwam tot een begeren naar een zeker inzicht. Dat inzicht heeft hij ongetwijfeld gehad op een ander niveau, op een ander vlak, nietwaar. Daar heb ik dus het begin. Dit was, maar is in deze nieuwe toestand, de nieuwe wereld, niet te realiseren. Nu ga ik dus de waarden in deze nieuwe toestand, deze nieuwe wereld, waarin ik moet zijn, zodanig aanpassen en veranderen, dat ik daar revolutionnair voor mezelf slechts terugvind, wat ik in het verleden reeds bezat en waarvan ik een flauwe herinnering heb.
- x Vraag weer onverstaanbaar.

x Dus vernieuwd wordt? Het is dus maar gedeeltelijk teruggegaan?

- Neen, ach

x Is het een herkennen van het bewustzijn, niet van de vorm.

- Ja. Dit is erg moeilijk U zegt?

x Hij zoekt toch doelbewust naar, wat hij gevonden heeft. En dit was nieuw en ook voor hem nieuw. En zoals U nu vertelt over het vernieuwen van die meubelen, dat kan ik begrijpen, maar ik kan het niet begrijpen in dit geval.

- Ja, maar U kunt het niet enten, omdat U, mijn waarde vriend, het verschil niet maakt. Stelt U eens voor, dat U weet, dat er een luilekkerland is. U wilt naar dat luilekkerland terug, maar U weet ook, dat U er zó niet kunt komen. Nu gaat U net zo lang nadenken over dat vage gegoel van luilekkerland, tot U zegt: "Ja, wanneer ik nu synthetisch voedsel zou kunnen maken, zou ik dat luilekkerland doen herleven." En dan gaat U dus zoeken naar een synthetische voedselbereiding. Iets wat revolutionnair en nieuw is. Maar U reconstrueert alleen dat oude denkbeeld. Nu gerealiseerd in de wereld, die werkelijk is. Wie weet, was dat luilekkerland van Uw kinderjaren een herinnering aan een andere sfeer. Kunt U dat niet enten, zoals U dat noemt?

Stelt U zich nu eens voor, dat de kennis van Einstein niet in de eerste plaats is, wat de wereld erin ziet - een technisch-mathematisch denken - maar een filosofie. Een filosofie, berustend op waarden, die reeds vóór het kind op de wereld was - in de persoon, die Einstein zou worden - aanwezig waren. Deze filosofie echter moet bewezen worden, zij moet tastbaar worden gemaakt. Zo stelt hij zich een doel en richt zijn gehele persoonlijkheid op het bereiken van een aanvaardbaar maken van zijn these en filosofie voor deze wereld: Het terugvinden van de oude zekerheid, toen het bewijs niet nodig was, door het leveren van een bewijs.

x Inderdaad.

- Het is moeilijk voor U, geloof ik, om dit concept te begrijpen. U denkt aan de stoel van vroeger, die later opnieuw werd opgebouwd. Maar dat is niet waar. Het gaat om de sfeer van de huiskamer van moeder, die U nu reconstrueert. Begrijpt U? En dan krijg je natuurlijk die dwaze gevallen, nietwaar, als de jonge vrouw, die nooit pannenkoeken zo lekker maken kon als moeder. Tot ze op een keer er één per ongeluk iets liet verbranden. En toen was het goed. Dus de oude waarden zoek je soms in een heel andere richting. Maar de jonge dame, die zocht naar de smaak van de pannenkoek, was zodoende specialiste geworden op alles, wat met wafelen, pannenkoeken, poffertjes, enz. samenhangt, en was op dat gebied een goede kokkin geworden. Nu zal iedereen zeggen: "Ja, maar dat is toch een ontwikkeling." Het is geen ontwikkeling, want die was maar bijkomstig. Er werd gezocht naar de smaak van de vroegere pannenkoek, begrijpt U?

x Mag ik nog wat vragen? Was die theorie van Einstein, die dus al bij hem in zijn onbewustheid lag, hem onbewust?

- Zijn theorie niet, maar de gedachtegang, waarvan hij uitging, ja. Hij wist in zich (zoals menig kind dat ook in zich weet), dat er buiten de tastbare werkelijkheid een tweede werkelijkheid bestaat, die soms in de tastbare werkelijkheid geuit wordt. Nu was deze schijnbare werkelijkheid voor hem een noodzaak geworden, omdat hij zijn leven daarop baseerde. Dat ligt ook aan zijn jeugd. Hij zocht dus deze onwerkelijke wereld terug te vinden. Maar hij kon als volwassen mens niet meer zonder meer uit de werkelijkheid vluchten, zonder zichzelf dwaas te vinden. En zodra je jezelf dwaas vindt, wanneer je iets beleeft, beleef je het eigenlijk niet meer helemaal. Dan beleef je iets anders. Zo moest hij naar een bewijs zoeken en bouwde zijn theoriën op, om deze oude stellingen, die hij nog niet kende, maar waarvan hij wel de feitelijke ervaring in zich droeg, in deze wereld nu ook kenbaar te maken. Is het nu duidelijk? U moogt het dus niet verwarren met wat U denkt, wanneer het gaat over b.v. de uitvinding van een stoommachine. Dan zegt U: "Dat was natuurlijk een revolutie. Neen. Het was alleen iemand, die wist, hoe keurig en netjes de materie in elkaar zat en werkte. En daardoor had hij aanleg voor mechanica, trachtte hetzelfde te reconstrueren, het feilloos in elkaar te passen, dat uurwerkachtige. En daar had hij geen drijfkracht voldoende voor. En toen zag hij dus de stoom. "Hé, hier heb ik kracht. Die zou ik kunnen gebruiken in plaats van die vreemde kracht, die de micro-cosmos doet leven." Dat denkt hij onderbewust. En zo kun je duizenden voorbeelden geven. Een ieder zoekt niet in de eerste plaats naar zijn revolutionnaire uitvinding, maar deze uitvinding is een middel om iets terug te winnen, wat wel reeds aanwezig is. Daar gaat het om.

x Dus een uiting. Iets, wat je onbewust weet en weer moet uiten, weer beleven.

- Ja. In zekere zin, ja. Dus niet iets, wat je in je onderbewustzijn draagt en naar buiten moet. Dan zou alle vernieuwing een neurotisch verschijnsel worden.

Maar alle vernieuwing is een trachten waarden, die niet in deze wereld zo bestaan, maar die je in je persoonlijkheid draagt als bewustzijn, (dat is dus altijd geestelijk) op deze wereld tot stand te brengen. Denk maar aan de paradijsmythe. Hoe vaak komt U niet een landhuisje tegen, waarop iemand heeft geschreven: Mon Paradis. Waarom? Omdat deze persoon zich een paradijstoestand, een zomerlandsfeer voorstelt; en dat huisje betekent voor die persoon een poging dit te reconstrueren, bewust of onbewust.

Het is inderdaad wel een interessant onderwerp, geloof ik, wat wij hebben aangesneden. Is er nog meer?

- x Mag ik U iets vragen over iets, wat ook zoëven gezegd is over inspiratie, die gegeven wordt van Uw zijde, op plaatsen waar dit nodig is?
- Ja, we kunnen natuurlijk inspiratie geven. Maar als wij een inspiratie geven, waarom doen wij dit dan ?
- x Om iets goeds te bereiken, het bereiken van een doel.
- Ja, om iets te bereiken, wat voor ons al wel bestaat in onze eigen wereld, maar wat wij nog niet als volledig en overal zo zijnde ervaren. Onze inspiratie is dus een uiting, waarmee wij onze persoonlijkheid vollediger willen uitdrukken in een veelheid van werelden, die wij beseffen. Duidelijk?
- Wanneer U de inspiratie krijgt, dan is dat nooit een bindende kracht. Dan moet U ze aanvaarden of niet. Dat U de inspiratie ontvangt hebt U te danken aan het feit, dat U in harmonie, in éénklank bent met één van ons.
- x Kunt U ook een correctie geven?
- Hoe bedoelt U een correctie? Een correctie op Uw gedrag, bedoelt U?
- x Ja, en ook in je denken.
- In denken? Dat kan inderdaad zo zijn. Maar alleen, wanneer de grondslagen voor de inspiratie voor U al bestaan.
- x Die grondslagen moeten dus bestaan?
- Ja, Een correctie: U denkt b.v. zó over God; en ineens krijgt U een inspiratie en denkt U: "Hé, ik heb verkeerd gezien, ik moet Hem zó zien." Wat is er dan gebeurd? Dan moet U niet tevreden zijn geweest met Uw beeld van God. Want anders zoudt U de correctie niet aanvaarden. Dus er moet een basis zijn, waardoor U bereikbaar wordt voor degenen, die inspireert. Het is een samenvoeging van diens denkbeeld en het Uwe, dat in U wordt gerealiseerd.
- x Maar wordt dat altijd bereikt?
- Ja, dat is een vraag, waarop nog niemand een antwoord heeft gevonden. Je kunt hier geen algemene regel stellen. Er zijn er bij ons, die zeggen, dat elke gedachte, die wij uitzenden in het Al, te enigerlei tijd zijn perfecte antwoord vindt. D.w.z. zijn perfecte realisatie ergens in het Al. Maar aan de andere kant zien wij ook vaak, dat wij op een bepaald doel menen uit te zenden, en dat het daar verkeerd gaat. Hoe wilt U dan van mij een verklaring krijgen of het U goed of slecht gaat? U zoudt met dezelfde zekerheid kunnen zeggen, dat iemand, als hij zoveel spelletjes bridge heeft gespeeld, vast en zeker die en die kaart in handen moet krijgen. Nu is dat theoretisch juist, maar praktisch nooit, begrijpt U? Want je zegt dan nietwaar, het is één op vijftig, dat je die kaart krijgt. Maar het kan wel eens zo zijn, dat het lot U steeds tegen zit en dat U al vijfhonderd kaarten in handen hebt gehad, en die ene juist nog niet. Begrijpt U? Je kunt deze dingen niet definiëren in een keurslijfje. Dat is juist het moeilijke.
- Dat maakt het voor ons ook altijd zo moeilijk om te werken met mensen van de wetenschap. Alles is bepaalbaar, behalve het persoonlijk element van de mens of van de geest. Die kun je niet bepalen. En omdat je ze niet kunt bepalen, moet er voor elk geval een aparte oplossing gevonden worden, bestaan er voor elk geval aparte wetten en regels. Er zijn wel regels, maar ze zijn altijd precies gebaseerd op de eigenschappen, die U hebt. En U weet wel, er bestaat één wet over kou en warmte. Maar pas die eens toe op metaal, en dan op gas, en dan op vloeistof. Men krijgt verschillende verschijnselen. Zo is het met de mensen ook. Sommige mensen zijn vloeistof noch gas, sommigen zijn hard als metaal of als steen. Daardoor verschilt het bij iedereen.
- Heb ik nog meer te beantwoorden ?
- x Dus de inspiratie kan, wat bij iemand ligt weer wakker roepen?
- Ja, Dat kan wel. Dat wordt ook wel vaak gedaan. Het kan zelfs verder gaan. Zodat iets, wat U inspiratie noemt, in werkelijkheid slechts een plotseling bewuste realisatie is van in Uw eigen onderbewustzijn reeds sluimerende waarden. Voor U is het moeilijk, daarin een verschil te maken, of het nu onderbewustzijn is of de geest, die de inspiratie, de impuls tot stand doet komen.
- x Is het dus een wakker worden?

- Het is een ontwaken. Maar of dat ontwaken nu een ontwaken is dank zij de krachten van de geest, of door het zoveel ervaring verzamelen in het onderbewuste, dat een bepaald deel daarvan overgebracht moet worden naar het bewustzijn, dat kun je nooit met zekerheid zeggen.
- x Och, als het maar gebeurt.
- Dat is de hoofdzaak, wanneer het tenminste ten goede gebeurt.
- x Er staat in de Bijbel vaak: vraag in gebed; maar gezien in het licht, van wat ons verteld is heeft een gebed eigenlijk een meer geestelijke dan materiële waarde. Ik bedoel zo: de mensen bidden vaak om materiële dingen. Dat ligt ... verder onverstaanbaar.
- Och, misschien niet, misschien ook wel.
- x verdere vraag onverstaanbaar.
- Om te bidden? Wat is een gebed? Het gebed is het je realiseren van de feiten, maar ook tevens het mededelen daarvan aan die enige Persoon, waarvan je kunt aannemen, dat Hij niet bedrogen kan worden.. Dus zal je in een gebed proberen zo eerlijk mogelijk te zijn. Je zult dan uitdrukken, wat je wensen en je verlangens zijn. En mits je die waarlijk bezit, zul je hierdoor al in jezelf een harmonie scheppen met elke kracht, die een dergelijke verwerkelijking zou willen bereiken. "Geef ons heden ons dagelijks brood" b.v.. Dat is heus niet om een sneetje brood bedoeld. Het is: "Geef ons voedsel, geef ons wat wij nodig hebben."
- Door ons te realiseren, dat het iets is, waarom wij moeten vragen, dat het niet vanzelf spreekt, zullen we ook meer geneigd zijn om zelf mede te werken bij de verwerkelijking daarvan. Ja, wat meer is, we zullen leren begrijpen, dat hogere krachten dan wijzelfen daar mede aan werken. En hoe meer wij bidden, hoe sterker wij ons dus bepaalde voornemens opleggen. Weet U, bidden is in vele gevallen eigenlijk een soort van geestelijke **Coué-methode**.
- x Ja, dat wou ik juist vragen. Als ik de mensen zo hoor bidden, vraag ik me af: Wat zit er eigenlijk voor doel achter?
- Het heeft een doel, doordat het 't bewustzijn in de mens maakt tot een waarde, die scherper en nauwkeuriger definiëert, dan een mens anders geneigd zou zijn te doen.
- x Maar is er dan ook inderdaad een contact met een hogere geest?
- Het is er gelijktijdig ook, wanneer je werkelijk ernstig bidt. Er zijn weinig mensen, die werkelijk goed bidden. Maar als je werkelijk ernstig bidt, dan kun je zeggen, dat er heel veel bijkomt van een jezelf verheffen. Kijk eens, wanneer je tot God gaat spreken, dan moet je toch eerst proberen om contact met God te krijgen? En ga je je als het ware op het hoogste concentreren. Je sluit je meteen van je eigen wereld af. Je ondergaat dus een geestelijke instelling, een concentratie op een gebied, dat ver boven je eigen gebied ligt. En nu is het vreemde, dat wanneer je dat regelmatig doet, je dus contact krijgt met een sfeer, die verre ligt boven je eigen bewustzijns- en levens-niveau.
- Maar ja, dat hoort eigenlijk in de inwijdingskring thuis; maar wanneer je zo'n hoger niveau nu eenmaal voortdurend bereikt, zul je leren, dat je daar krachten kunt verwerven, die je beneden kunt gebruiken. En dus kun je door het gebed krachten verwerven om hetgeen, waarom je bidt, voor jezelf te verwerklijken. Krijgt U een duidelijker beeld? Het is dus heel simpel. En wat dat betreft: Neem nu eens een kind, dat bidt. Ik had een kleindochtertje - ja zé is nu al lang over - maar die had de gewoonte om erg van poppen te houden. En zo nu en dan wilde ze een nieuwe pop hebben. En dan werd het avondgebedje altijd besloten met: "En Here, geef, dat er gauw een nieuwe pop voor mij komt." Dat was misschien ook wel voor God bedoeld, maar toch indirect op mij gericht. En zo bidt menig mens ook op deze manier eigenlijk wat demonstratief tegenover de wereld.
- Vrienden, ik geloof, dat U beter doet, om nu een ogenblik te gaan pauzeren, vindt U niet; ik vond het erg prettig om eens met U te mogen praten. Het is al lang geleden, dat ik voor deze kring heb mogen spreken. Ik hoop de kennis-making weer prettig te vernieuwen. Goeden avond allemaal.

Goeden avond, vrienden,

Ik hoop, dat mijn stem voor U niet vervelend wordt, waar ik zo vaak op verschillende avonden moet spreken. Maar ook op deze avond hebben wij dan de mogelijkheid om gezamenlijk vragen te beantwoorden of, wanneer U dat prefereert, een onderwerp naar Uw eigen keuze. Zoudt U misschien een onderwerp willen formuleren?

- x Wij hebben het zoëven gehad over het bidden en het effect, dat het bidden eigenlijk heeft en beoogt. Maar hoe denkt U erover om kinderen een Godsgeloof en het bidden bij te brengen? Wanneer, op welke leeftijd en op welke wijze?

Misschien, dat ik hier een klein beetje bevooroordeeld ben op sommige punten. Maar dat zult U mij ten goede moeten houden.

M.i. is het noodzakelijk, dat men kinderen leert, dat er een God bestaat. Uiteindelijk kan geen mens goed leven zonder God. Eén van de grootste en meest duistere gedachten, die er bestaat, is de anarchie, waarbij men geen enkele ordening noch een ordenend principe erkent.

Het kind nu is van nature uit geneigd anarchistisch te denken. Daarbij is het bovendien - vooral in de eerste tijd van het leven - egocentrisch. Het is dus noodzakelijk, dat wij dit kind leren, dat er bepaalde machten zijn, die boven dat IK gaan en die - meer dan de ouders - aansprakelijk zijn voor de regelen, die op de wereld bestaan. Zoals bij ons wordt geleerd:

"Wie verlangt, dat zijn kinderen hem zullen eren, voert hen tot de tempel, opdat zij in de Goden de kracht zullen vinden, die hun bewustzijn geeft voor de eerbied, die ze ook aan de ouders moeten geven."

(De vertaling is verkort en niet geheel juist misschien. Ja, juist is zij wel, maar niet geheel zuiver; zo moet ik het zeggen.)

Een kind is in staat een dergelijk principe te leren begrijpen op ongeveer het 4e à 5e jaar van het leven. In deze tijd moet het kind dan ook werkelijk gewezen worden op het feit, dat er een God bestaat. Het lijkt mij niet goed het kind op te voeden in een godsdienstige richting. Uiteindelijk is het wel mogelijk om het geloof van de ouders aan de kinderen mede te delen en hen daarover definities te geven, zonder het onmiddellijk te binden aan de voor het kind toch niet begrijpelijke dogmatische stellingen.

Ook lijkt het mij niet aanvaardbaar, dat men - zoals hier in het Westen vaak gebeurt - kinderen b.v. reeds op 7- of 8-jarige leeftijd volledig deel laat nemen aan het religieuze gemeenschapsleven. Zij zijn daarvoor nog te jong en kunnen nog geen zelfstandig inzicht vinden. We krijgen dan een uiterlijk gehoorzamen met een innerlijk verzet of zelfs een innerlijk ontkennen van de waarden, die zij gelijktijdig luidop biddende bevestigen met hun woorden. Dat is iets, wat men niet kan verlangen. Dus geen vormende opvoeding tot laten we zeggen, het 14e of 15e jaar.

In deze periode lijkt het mij wel goed om de kinderen inzicht te geven in de verschillende levensbeschouwingen, die in eigen wereld en omgeving bestaan. Zo ik b.v. in Uw tijd vader of moeder zou moeten zijn in Uw land, dan zou ik zeker dit kind kennis doen maken met de Hervormde stellingen, de R.K.-stellingen en daarnaast b.v. de theosofische stellingen. Als minimum. Het kind leert dan, dat er verschillende wijzen zijn om het probleem van het Goddelijke te benaderen.

Reeds vóór die tijd zal men het echter geleerd hebben te bidden. Men moet zeggen: "Wanneer je iets hebben wilt, moet je niet denken, dat God je dat cadeau geeft. Maar als jij God vraagt, of je iets hebben moogt, dan zal God je misschien een weg tonen om het te krijgen." Dat moet U ook niet op te jeugdige leeftijd doen, want wanneer je tegen een jongetje of een meisje van 6 of 7 jaar zegt: "Dan zal God je wel een weg tonen, dat je het krijgen zult", dan heb je nog een grote kans, dat ze eenvoudig naar een winkel gaan, het wegnemen en zeggen: "God heeft mij gezegd: daar kun je vinden, wat je hebben wilt." Dus men moet wel degelijk eerst zorgen, dat de civiele deugden, de sociale deugden en begrippen ontwikkeld zijn en daarna eerste beginnen de nadruk te leggen op het gebed.

Een gebed zal over het algemeen redelijk zijn voor een kind, dat een jaar of acht is. Het is dan wel niet zo roerend meer voor de ouders, maar daar staat tegenover dat, wanneer het kind dan bidt, (het zal dit minder doen, dan wanneer het van jongs af aan daartoe is opgevoed), het over het algemeen meer bewust en overged zal bidden. Dus met groter intensiteit en betere mogelijkheden voor het eigen leven.

Het lijkt mij volkomen verkeerd van de ouders, om hun eigen religieuze inzichten op te leggen aan de kinderen. Nemen wij aan: Ouders, die spiritualist zijn en die boos worden, wanneer een kind zich meer tot een kerk voelt aangetrokken. Het kind moet zijneigen weg ook geestelijk kiezen. Dat kan niemand voor U doen. Want, zoals er geschreven staat, "wanneer ook de zoon de vader gehoorzaam zal zijn tot zijn sterfdag, daarna is hij vader en regeert over het gezin."

Zo gaat het met Uw kinderen ook. U kunt Uw kinderen toch niet het gehele leven regeren. U kunt hen hoogstens opvoeden tot een redelijke zelfstandigheid. Dus een redelijke zelfstandigheid zullen zij op geestelijk gebied moeten bezitten zowel als op stoffelijk.

Daarom is mijn opvatting (misschien niet die van iedereen) : Laat het kind gedurende de eerste 4, 5 jaren van zijn leven gewoon maar leven als een kleine heiden, een klein diertje. Veel meer is dat kind nog niet. Leer het daarna, dat er een God bestaat. Vertel het op zes- zevenjarige leeftijd - U leeft in een Christelijke omgeving - wat van de verhalen, die staan in het Oude Testament b. v. en ook in het Nieuwe Testament. Vertel die zo, dat ze voor een kind niet alleen begrijpelijk, maar ook interessant zijn.

Ik kan mij nog steeds niet voorstellen, dat het tegenwoordig noodzakelijk is in het Westen om kunstmatige helden te scheppen als - ik ken die namen niet eens - zo weinig interesseren ze mij normaal (een onverstaanbare naam uit een strip...) en nog zo wat, enz. Allerhand figuren, die grote strijd hebben en dergelijke. Wanneer men een kind op de juiste wijze vertelt over de avonturen van Samson, dan heeft men daar een avonturenroman, waar de doorsnee-strip niet aan kan komen. Met grotere inhoud en met de mogelijkheid om het kind iets te leren omtrent de vroegere geschiedenis, waaruit de godsdienst, die de ouders toch zelf enigszins aanhangen, voortkomt.

Wanneer men spreekt over sprookjes b.v. kan ik mij voorstellen, dat spiritualistische ouders hun kinderen vertellen over geesten, niet als spookverhalen. Maar wanneer ze dus op een leeftijd van 7 à 8 jaar zijn, dat zij hen verschillende gevallen gaan vertellen over b.v. de wonderen van Apollonius van Tyana, de wonderen van noemt U maar iemand, b.v. de stichteres van de Theosofie, nietwaar, waarbij geesten te pas komen. Wen ze er aan, dat dit voor de ouders normaal is. Maar vraag niet van ze, dat ze dit nu als goddelijke waarheid aanvaarden. Geef het ze als bekend.

Wanneer men eenmaal de prachtlievende sprookjes en de grote verhalen een klein beetje achter de rug heeft (dat zal zo zijn op ongeveer 9 à 10-jarige leeftijd), dan kan er ook een bedoeling bijkomen. Men vertelt hen dan niet meer alleen de gelijkenissen van Jezus, men vertelt niet alleen de verhalen van het Oude Testament, maar men wijst erop, dat daar een bepaalde bedoeling achter zit. U probeert hier het kind duidelijk te maken, dat er in deze boeken niet alleen maar verhalen staan met mooie platen, en dat dit niet alleen maar is, wat de goede God heeft gedictieerd, maar dat het iets is, waar het werkelijk zelf ook raad en steun in kan vinden.

Mij lijkt iemand, die leeft in een Christelijke samenleving en de Bijbel niet kent, iets wat niet past. Ik hoop, dat U mij dat niet kwalijk neemt. Maar wanneer U nu eenmaal leeft in een maatschappij, opgebouwd op Christelijke samenleving, dan moet men daar toch iets van kennen, wil men wat betekenen in die maatschappij. Het was niet voor niets, dat het in ons eigen land noodzakelijk was, dat men de klassieken kende, wanneer men ook maar iets wilde betekenen. Men moest eenvoudig weten, wat de grondslagen zijn van de maatschappij, om daarin goed te kunnen leven en werken en daarin prettig en aangenaam zijn leven verder te slijten. Voor een kind noodzakelijk.

Aan de andere kant is het natuurlijk uit de boze om een kind b.v. kerkgang als plicht op te leggen. Meegaan naar de kerk zou voor het kind ten hoogste moeten zijn een vreugde, een kennismaking met iets onbekends. Het terugzien op iets wat prettig, aangenaam is. Langzaam aan kan het ook wel begrijpen, waar het om gaat. Voelt het zich daartoe getrokken, dan kan het verder alleen die kerkgang voortzetten. Voelt het zich daartoe niet getrokken, dan kan het rustig thuis blijven, of gaan sporten, of wat het liever doet.

De mens is niet gebonden aan God en kerk. Dat moet men de kinderen altijd leren. Wanneer je gelooft in een God, is God overal. Een Gods-begrip is noodzakelijk voor elke mens, ook elke jonge mens. Een Godsdienst is bezwaarlijk, tenzij men ze zelve kiest. Ik zou ze niet aan de kinderen opdringen of opleggen.

Religieuze grondwaarden, die in de maatschappij tot uitdrukking komen, moeten te allen tijde aan het kind geleerd worden voordat het de mogelijkheid krijgt om zich meer zelfstandig in die maatschappij te gaan bewegen. Ik meen, dat dat bij U ligt zo tussen 14 en 18 jaar. Dus vóór deze periode moet het kind inderdaad al inzichten hebben. Is daarmee voldoende over dit onderwerp gezegd ?

x Dus het is volkomen verkeerd, wanneer men b.v. als Katholiek met een niet-Katholiek in het huwelijk wil treden, dat de niet-Katholiek gedwongen wordt tot de Katholieke godsdienst.

- Wanneer men de liefde tot koop prijs maakt tot het aanvaarden van een stelling, zal het, geloof ik, niet veel waard zijn. Het wordt een eredienst aan de liefde in de eerste plaats en niet aan God. En verder: Wanneer een vrouw zich alleen wil geven en verkopen a.h.w. voor een religieus aanvaarden van de stellingen, heeft die vrouw dan werkelijk lief ?

Het Westen beroemt zich erop, dat alle huwelijken vrijelijk uit liefde gesloten worden.

Men wijst in het Oosten altijd op de huwelijken, die daar gesloten worden op zui-
ver zakelijke basis. Ik zou willen vragen, wanneer het Westen zo handelt, of
het dan ook maar één kleine jota beter is dan het Oosten, of dat het niet veel
slechter is? Want het Oosten legt misschien stoffelijk bepaalde plichten op,
maar laat in ieder geval geestelijk vrij.

Daar komt bovendien bij, dat m.i. iemand, die dergelijke eisen stelt, zijn
persoonlijk leven zo sterk laat leiden door krachten, die daarin niets te zoe-
ken hebben, dat het twijfelachtig wordt, of zo tot een werkelijk intens en vol-
ledig geluk kan worden gekomen.

x Maar het is juist een eis van de kerk.

- Mijn waarde vriendin, wanneer de kerk komt en mij zegt: "Zo en zo meet je
leven", dan zal ik dat toch niet doen, tenzij ik zelve weet, dat het niet anders
kan, dat het goed is. Maar wanneer ik iemand ontmoet, nietwaar, van een ander
geloof, en ik heb die lief, - dat is dus het eerste vereiste toch in deze toe-
stand - dan zal ik moeten kiezen tussen liefde en mijn geloof. En wanneer ik
die keuze met een soort koehandel wil rechtvaardigen, zeggende: Ik kies de
liefde wel, maar dan moet je ook met dat geloof meedoen", dan is hier voor mij
iets fout. Dan wordt hier al direct vanaf het begin van een huwelijk - en een
huwelijk moet volgens ons zijn de eenheid der ouders, waar zij gezamenlijk het na-
geslacht voortbrengen, waarin zijzelf zullen voortbestaan - dan wordt tussen
die ouders al direct een scheidsmuur gezet.

Wat krijgen we dan met die bekeerlingen? Staat U mij toe, dat ik dat baseer
op ervaringen, die ik daaromtrent tijdens mijn waarnemingen hier op aarde heb ge-
daan. Wanneer iemand zich ommentwille van een vrouw bekeert, wordt hij ofwel
ijveriger dan deze vrouw in deze nieuwe godsdienst. Met het gevolg, dat deze
vrouw zich over het algemeen hierdoor onaangenaam getroffen voelt - dit voelt
als een verwijt aan zichzelf. Ofwel b.v. bij de man, nietwaar; zijn vrouw wordt
voor hem Katholiek. Deze vrouw ziet deze man aan. Nemen zij elkaar nu werke-
lijk, omdat zij elkaar liefhebben en zonder elkaar niet kunnen leven? Neen, want
nu hebben zij de eis gesteld. En de partij, die dan ongelovig is of andersgelovig,
geeft toe: "Ik wordt wel Katholiek." Maar die doet er dan niets meer aan.

Dan gaat de partij, die werkelijk gelovig is, ook weer opspelen. Er is geen eenheid.

In beide gevallen wordt het geloof tot een twistpunt tussen beiden. En
waar een twistpunt bestaat bij het begin van het huwelijk, terwijl dat niet samen-
hangt met eigen innerlijke toestand, maar geboren wordt uit druk, die van bui-
tenaf wordt opgelegd, kunnen wij zeggen, dat dit huwelijk verkeerd gaat.

Ik heb vele Katholieke geestelijken tegen gemengde huwelijken horen fulmi-
neren. Maar waarom doen zij dit? En wanneer zij trachten desondanks die invloed
uit te oefenen, dan gaat het gezin daaraan kapot. Zij schijnen zich niet te kun-
nen realiseren, dat zij afstand moeten doen van het gezin (van hun invloed op
het gezin, bedoel ik.) om het op deze wijze mogelijk te maken, dat dit gezin zich-
zelve vormt als mensen, die een gelukkig en goed samenleven vinden en in dit
leven juist door hun innerlijke toestand en geluk, hun samengaan, God nader
komen, dan zij ooit kunnen doen in een kerk.

U moet het mij niet kwalijk nemen; ik ben misschien niet Westers genoeg om
deze dingen logisch te vinden. Maar ik acht dit uit den boze. Ik geloof niet,
dat iemand het recht heeft iets dergelijks te eisen. Want als het geloof in één
kerk heilig is, dan moet het in alle kerken heilig zijn, mits het geloof op-
recht is. Wie een ander van zijn heiligdom beroven wil, waar hij meent hierdoor
zijn rechten beter te doen gelden, is m.i. op z'n minst genomen geen idealist,
maar in vele gevallen niet meer dan een koopman in geestelijke waren. Excuseert
U mij, wanneer ik scherp blijf.

x Natuurlijk, het is ook verkeerd.

- Ik ben blij, dat U het met mij eens bent, maar er zijn er velen, die dat
niet zijn. Omdat zij één ding vergeten: Wanneer de dove tot de blinde zegt:
"Zie hoe schoon het landschap is" en de blinde tot de dove zegt: "Hoor hoe
schoon de vogelen zingen", dan begrijpen ze elkaar niet. En zal de dove vragen
"Zie je de kleur niet?" De blinde: "Hoor je de klanken niet?" Dan zullen ze niet
begrijpen, dat beiden een verschillend gezichtspunt hebben op één wereld en
toch het gelijke geluk daaruit kunnen putten.

Zijn we hiermede aan het einde van het onderwerp gekomen? Of wilt U nog
meer hebben? Zegt U het maar. Is er nog iets anders? U zwijgt.....

Sta mij dan toe voor een kort ogenblik met enkele korte spreuken en gezegden
aan te vullen, juist omdat wij gesproken hebben over de verschillende waarden:

Wanneer de haai tot de kleine vis zegt: "Ik heb U lief", zo tracht zij
slechts haar liefde te verslinden. Het is geen liefde doch vraatzucht.

Wanneer de inktvis zegt: "Kom, opdat ik U omarme", dan zal het slacht-
offer, dat zich laat verleiden, verstikken, daar de inktvis meer armen en
kracht heeft, dan zij gevoelens in zich draagt.

Wie wijsheden zoekt op de berg, mag nooit vergeten, dat zij pas geuit kunnen worden in het dal.

U zult zeggen: "Wat heeft hij met het laatste en deze combinatie voor?" Wel, het is goed voor ons om tot de conclusie te komen, dat wanneer grote lichamen proberen de mens door z.g.n. liefde tot zich te trekken, ze slechts proberen deze eenvoudige mens te verslinden. En wij kunnen opmerken, dat datgene, wat volledig naar ons uitgrijpt zonder te voelen, ons uiteindelijk doodt. Maar wanneer wij dit alles hebben begrepen, van de hoogte van ons geestelijk beschouwen af, zullen wij het in de praktische dagelijksche eenvoud van de daad in de praktijk moeten brengen, willen wij onszelf behoeden voor de ongelukken, die wij zoëven wijsgerig herkenden.

En nu nog een kleine opgave voor U, om over na te denken: Wanneer er een dier en een engel samengaan, wordt er een mens geboren. Maar wee de mens, die denkt hier engel te zijn. Want hij heeft wel de eigenschappen van beiden, maar kan geen der wegen gaan, die voor deze beiden geschikt waren.

En dan geef ik het woord over aan de laatste spreker. Goeden avond.

Goeden avond vrienden.

Wij gaan dan de bijeenkomst besluiten met het Schone Woord en wel aan de hand van een onderwerp, dat Uzelf kunt bepalen.

Gebed.

Ik spreek een gebed. Woorden vormen zich uit gedachten en het diepst van mijn ziel wordt voor een ogenblik neergelegd en uitgestald voor een onbekende macht, waarvan ik aanneem, dat zij mij hoort en verstaat. Ik bid. Ik vraag om vele gaven. Ik vraag om kostbare gaven vaak. Ik dank, haast vluchtig, voor hetgeen ik heb genoten en noem alweer de nieuwe wensen, die opwellen in mijn wezen. Dan meen ik, dat ik goed heb gebeden.

Ik bid. En eindeloos ratelen de formules van mijn lippen. Keer op keer herhaal ik dezelfde woorden, tot een stompzinnige versuffing zich van mij meester maakt. Mijn gedachten dwalen. Ze dwalen over de wereld. Dwalen door mijn eigen leven heen. En ik weet niet, waarheen ze me zullen voeren.

Ik bid. Ik spreek toch tot God, en ik meen dat dit voldoende is.

Maar hoe kan ik werkelijk bidden? Hoe kan ik het gebed maken tot een werkelijke eenheid voor een kort ogenblik tussen God en mij? Zijn woorden of gedachten daarvoor te vinden?

In mij leeft een diep verlangen. Dat is waar. En terwijl ik denk aan God als de Alvermogene, Degeen, Die in alles rond mij heeft, durf ik mijzelf deze wens te realiseren. Ik zeg tot mijzelf: "Ziet, in mij is dit tot diep begeren, tot een behoefte geworden, die ik niet ontkennen mag of wil. Wat zal ik doen?"

Dan denkt menigeen, dat het gebed daarmee is afgelopen. Maar ik ga verder. Ik realiseer mij, dat deze wens in mij slechts kan bestaan, indien de mogelijkheid ook in God aanwezig is. In feite is mijn gebed alleen maar het realiseren van een toestand, die ergens - ik weet niet waar - reeds bestaat. Ik weet, dat niets, waar ik om vraag, onmogelijk is. Maar zelfs indien ik mij dat heb gerealiseerd, is mijn gebed nog niet volmaakt. Het is nog niet voldoende.

Na het gebed, ontwakend en uit hogere sferen terugkerend in mijn eigen wereld, heb ik nu de zekerheid, dat het mogelijk is, wat ik wil. Ik heb mijzelf, sprekende tot het hoogste, wat ik mij voor kan stellen, precies uitgebouwd: "Zo wens ik het mij en niet anders."

En nu wacht ik niet in een luie stilzwijgendheid, tot een wonderlijke goddelijke macht uiteindelijk mededogen heeft en voor mij bevestigt, wat ik verlang, het voor mij tot werkelijkheid maakt. Neen. Ik begin zelf. In het gebed heb ik mijzelf een doel gesteld. Elke daad, elke gedachte, elke harteklop en elke ademhaling zal van nu af aan aan de verwerkelijking van dit doek gewijd zijn. Niets anders aanvaard ik.

En ziet, mijn gebed is al verhoord. Want door de sterke wil, die in mij tot uiting komt, verwerkelijk ik, wat ik mij wenste. Maar gelijktijdig krijg ik de kracht om verder te gaan.

Men meent vaak, dat het gebed alleen maar het vaststellen van een behoefte of een wens, het mededelen daarvan aan een verre Godheid en meer niet. Maar ik zeg U: Het is veel meer. Het gebed is een bewustwording, een realisatie. Een bewustwording, die ons soms geestelijk zeer hoog kan voeren en gelijktijdig een beeld geven van onze eigen wereld.

Wanneer ik dan zo heb gebeden, wanneer ik metterdaad mijn gebed bevestig, wanneer ik werk en streef in mijn eigen wereld en mijn eigen toestand, om mijn gebed te verwerkelijken - niet zonder God, maar zelve handelende als een instrument van de goddelijke kracht - dan zal uit mijn gebed een nieuwe bewustwording voortkomen.

En terwijl ik mijn doel bereik, zie ik nieuw en beter doel als doel.

En ik zal weer bidden en weer zal het vervuld worden. En zo zal ik verder gaan tot aan de laatste grens der eeuwigheid, tot het ogenblik, waar God voor mij werkelijkheid wordt, die ik durf en kan aanschouwen.

Dat is een kostbare zaak. Maar hoeveel mensen bidden werkelijk? Gebed is niet gebonden aan woorden. Menigeen meent, dat alleen door voortdurend te zeggen: "Heer, geef mij Heer, ik dank U Heer, ik smeeK U een gebed wordt verhoord."

Geloof mij. Een waar gebed is niet slechts een spreken tot de Heer. Het is heel je wezen richten op één doel. Heel de eeuwigheid doen doorstromen in je eigen wezen, terwijl je alle krachten, daaruit geput, richt op dit ene. Verder niet.

Geloof mij, gebed maakt wonderen mogelijk, wanneer je bidt met je hele persoonlijkheid. Wanneer elke gedachte, elke handeling, alles wat in je leeft, geest en stof, op één doel is gericht, dan is het mirakel al voltrokken, het wonder gebeurd. Dan is het gebed vervuld en verhoord.

Maar wie bidt zo? Menigeen noemt het gebed, wanneer zijn mond woorden stamelt, terwijl gelijktijdig zijn gedachten alweer een ander spel spelen en daartussen de storende invloed van verschillende begeerten kenbaar wordt. Men meent, dat men tot God kan spreken, als tot iemand aan de telefoon. Eenvoudig wat bazelend in de oren en ondertussen kijkend, wat er in het huisgezin gebeurt, zo nu en dan de hoorn afdekkend om nog met een derde te converseren.

God is in alle dingen en overal. Wij kunnen God overal vinden en er is geen enkel ogenblik, dat Hij ons vreemd is. God leeft in de diepste sferen. En wie daar zijn gedachten tot Hem durft verheffen, is in Hem en wordt in Hem geboren.

Maar je mag het niet zo terloops doen. Maar met je hele persoonlijkheid. Men moet het doen met geloof en vertrouwen. Niet met het onredelijke geloof en vertrouwen.

Wanneer één van U, die hier zijt, zegt: "God, geef me een miljoen", dan is dat gebed dwaasheid. Want hij verwacht immers geen verwerkelijking. Een gebed is juist een gebed door de zekerheid in ons, dat dit gebed verhoord zal worden. Dat deze feiten, door ons opgenoemd, voor ons een werkelijkheid zijn, indien wij - zelve ernaar durven streven.

Dan heeft het gebed een waarde. En anders niet. Dan is gebed een sleutel tot elke lichte sfeer. Dan is het een kracht, die de ban van het meest duistere en demonische kan breken. Dan is gebed een werkelijkheid.

Maar indien men zelfs niet wil trachten om zo te bidden, heeft gebed geen zin. Te weten, dat God er is, is goed. Te weten, dat de wereld bestaat, is noodzakelijk. Maar weten, dat deze beide één zijn en wij één met deze beide, dat is de basis voor werkelijk gebed.

Wanneer U mij dan vraagt over gebed te spreken op deze avond, dan kan ik slechts het geheel samenvatten in een paar regelen, die eens een dichter neerschreef:

Ik bid tot U mijn God en denk met Uw gedachten.

'k Ben één met heel Uw zijn en handel met Uw krachten.

Zo zal mij Uw genade zijn verhoring van 't gebed.

Vervuld is nu mijn lot. Ik bid tot U, mijn God!

Daarin ligt het gehele gebed opgesloten met al zijn waarden. Eén zijn met God. De goddelijke Kracht, die ook door ons werkt. Niet omdat we groot of machtig zijn, maar omdat wij deel zijn van God. Maar als de uiting van een persoonlijke realisatie, waardoor juist onze nietigheid het groote wonder van scheppend vermogen kan dragen, in zich bevatten en door zich uiteten. Dat is gebed.

En dat gebed gaat van simpele woorden en gedachten van het kind tot de laatste ademhaling en klacht van één, die sterft en Uw wereld verlaat. In dit gebed is de innerlijke, de geestelijke vervulling te vinden, de bewustwording en waarden, waarnaar wij allen streven.

En hiermede, vrienden, dank ik U voor Uw aandacht. Goeden avond.

-----oooooooo-----

✓ De verhoring van een gebed, niet door de genade van een God zonder meer.